

Vienna, 26 Settembre 1928

Eminenza Reverendissima

Da Mgr. Vescovo di Linz mi é stata rimessa l'unita „Relazione sulle Stato della Sua dicocesi”
colla preghiera di trasmetterla all'Eminenza Vostra Reverendissima.
Nell'accluderla a questo mio rispettoso oglio, m'inchino al bacio della Sacra Porpora e con
devote ossequio ho l'onore di raffermarmi.

Dell'Eminenza Vostra Reverendissima

A Sua Eminenza Reverendissima
Il Signor Cardinale Carlo Perosi
Pro-Segretario della S. C. Consistorialis
Roma

Humillimus, devotissimus servus
+ Enrico Sibilia
Nunzio Apostolico

III. Relatio super Statu

DIOECESIS LINCIENSIS (Austria)
secundum formulam praescriptam in „Acta Apostolicae Sedis”
(vol.X. 1918 pag. 487 sequ.)

CAPUT I.

Generalia de statu materiali personarum et locorum.

1. *Indicet Ordinarius nomen et cognomen suum, aetatem, originis locum, et institutum religiosum, hoc est religionem, si ad aliquam pertineat; quando fuerit consecratus, vel, si Abbas sit, benedictus; quando dioecesis regimen susceperit. Si Episcopum Auxiliarem habeat, an datus sit personae vel dioecesi.*

Idem atque in relatione priore, cujus transmissionem S. C. Consist. attestata est litteris de dato 7. Februarii 1924 n. 146/24 (145/24?). Responsum super hac relatione nondum accepi.

2. *Breviter exponat quaenam sit origo dioecesis, quinam eius titulus seu gradus hierarchicus, quae privilegia potiora; si metropolitana sit, an et quas habeat suffraganeas sedes; et quem Ordinarium appellationis iuxta Codicem, can. 1594 § 2, teneat; si vero suffraganea sit, quem Metropolitam habeat; et num apud illum, vel apud alium Antistitem pro conferentiis episcopalibus conveniat; si denique nulli Metropolitae suffragetur, quem Metropolitam pro Concilio provinciali, pro conferentiis et pro iudicio appellationis teneat iuxta cann. 285, 292 et 1594 § 3.*

Idem.

3. *Dicat praeterea:*

a) *quinam locus residentiae Ordinarii, cum indicationibus ad epistolas inscribendas necessariis;*

b) *quaenam amplitudo dioecesis, ditio civilis, caeli temperies, lingua;*

c) *quaenam summa incolarum et praecipua oppida; quot inter incolas sint catholici; si autem varii adsint ritus, quot catholici in singulis, et si acatholici inveniantur, quot sint, et in quales sectas dividantur;*

d) *qui numerus sacerdotum saecularium, clericorum et alumnorum seminarii;*

e) *utrum adsit Capitulum cathedrale, an potius coetus consultorum dioecesanorum; an adsint alia Capitula, vel sacerdotum coetus instar Capitulorum, seu Communiae, et quot;*

f) *in quot vicariatus foraneos, decanatus, archipresbyteratus aliasve circumscriptiones dioecesis divisa sit; quot sint paroeciae, cum numero fidelium earum quae maximae vel minimae sunt; an adsint paroeciae per linguas seu nationes distinctae, et an per familias et non territorio divisae, et quo iure; quot aliae ecclesiae vel oratoria publica adsint; sitne sacer aliquis locus celeberrimus, et qualis, cann. 216, 217;*

g) *utrum et quaenam religiones virorum habeantur, cum numero domorum et religiosorum sacerdotum;*

h) *utrum et quaenam religiones mulierum, cum numero domorum et religiosarum.*

Idem, exceptis ad d) numerus sacerdotum saecularium 732, clericorum et alumnorum Seminarii 98. ad f) paroeciae numerantur 421, quarum maxima ca 23.000 fideles numerat; ecclesiae vel oratoria publica (praeter ecclesias paroeciales) in universa dioecesi numerantur 633. ad g) elenchus relig. virorum:

<u>Religio (seu ordo vel institutum religiosum)</u>	<u>Domus</u>	<u>Sacerdotes</u>
Canonici Regulares Lateranenses	2	110
Ordo Praemonstratensis	1	37

Ordo S. Benedicti	2	109
Ordo Cisterciensis	2	65
Ordo Cisterc. Strict. observantiae (Trappistae)	1	16
Ordo Fratrum Minorum	7	32
Ordo Cappucinatorum	5	30
Ordo Carmelitarum discalc.	1	9
Ordo S. Joannis de Deo	1	-
Societas Jesu	3	26
Congregatio Ss. Redemptoris	1	12
Societas Divini Salvatoris	1	9
Societas Divini Verbi	1	3
Congregatio Oblatorum S. Francisci S.	3	10
Societas Salesiana de Don Bosco	1	3
Societas Maristarum	4	6
Fratres Scholarum christianarum	1	-
Congregatio Missionariorum de Mariannahill	1	-

ad h) elenchus religionum mulierum

<u>Institutum religiosum</u>	<u>Domus</u>	<u>religiosae</u>
Moniales S. Ursulae	2	67
Moniales Carmelitanae discalc.	2	44
Moniales Visitationis B. M. V.	1	34
Moniales Ss. Redemptoris	1	27
Sorores S. Elisabeth .	1	45
Sorores Boni Pastoris (Reg. S. Augustini)	1	52
Sorores III. Ordinis S. Dominici	1	12
Sorores misericordiae S. Vincentii	22	351
Sorores misericordiae S. Caroli B.	15	181
Sorores a S. Cruce (Ingenbohl)	99	732
Sorores scholares III. Ord. S. Francisci (Vöcklabruck)	53	532
Sorores scholares III. Ord. S. Francisci (Hallein)	1	4
Sorores de Notre Dame (sor. scholares) - Muenchen	2	25
Sorores III. Ord. Carmelitarum (Linz)	34	194
Sorores Oblatae S. Francisci Salesii	1	25
Sorores III. Ord. S. Francisci Seraph.	1	5

Filiae Divini Salvatoris (Reg. S. August.)	1	5
Societas Sororum Divini Salvatoris	1	6

CAPUT II

De administratione temporalium bonorum, de inventariis et archivis:

4. *An et quomodo iuxta civiles loci leges, facultas possidendi, acquirendi et administrandi, quae ecclesiae propria est, sarta tectaque sit; an potius coarctata; et si ita sit, quaenam sit conditio cleri et ecclesiarum.*
5. *An institutum sit penes Curiam Consilium administrationis et quibusnam constet; et num Episcopus in administrativis actibus maioris momenti illud audierit iuxta praescripta can. 1520.*
6. *An administratores particulares, sive ecclesiastici sive saeculares, cuiusvis ecclesiae etiam cathedralis, aut loci pii canonice erecti, aut confraternitatum, reddant quotannis Ordinario rationem suae administrationis. Can. 1525.*
7. *An servata sint praescripta can. 1523 circa modum administrationis, et confectionem librorum accepti et expensi; can. 1526 de non inchoandis litibus sine Ordinarii scripta licentia; can. 1527 de abstinendo ab actibus Ordinariam administrationem excedentibus; et can. 1544 seqq. circa congruam dotem, tabulas piarum foundationum, aliaque.*
8. *An qui bona fiduciaria ad pias causas acceperint, servent quae can. 1516 statuit, praesertim circa rationem Ordinario reddendam.*
9. *In venditione, oppignoratione, permutatione, locatione et emphyteusi bonorum servataene sint fideliter ab omnibus normae cann. 1530-1533, 1538-1542; et si non, quae remedia adhibita. Praecipua quae acta sunt his de rebus negotia referantur.*
10. *Circa decimarum et primitiarum solutionem serventurne laudabiles consuetudines, praecavendo tamen a dura exactione. Can. 1502.*
11. *Circa oblationes in commodum paroeciae et missionis serventurne praescripta can. 1182 de earum administratione et ratione Ordinario reddenda; et collectores abstineantne a vexatoria et odiosa requisitione.*
- 4 – 11 Idem.
12. *Circa missarum stipem quomodo serventur quae can. 831 praescribit de taxa synodali; quae can. 835 de non colligendis a sacerdotibus missis, quibus intra annum ipsi satisfacere nequeant; quae can. 841 de transmissione ad Ordinarium missarum exuberantium; quae cann. 843 et 844 de libro tam personali quam ecclesiarum proprio pro missis adnotandis. Canones citati observantur.*
13. *An inventaria immobilium, mobilium et sacrae suppellectilis uniuscuiusque ecclesiae, parochiarum, capitulorum, confraternitatum aliorumque piorum locorum, quae canonice erecta sint, confecta in duplici exemplari, alio pro pio opere, alio pro Curia episcopali, habeantur iuxta cann. 1296, 1522. Cautumne sit, et quomodo, ne morte rectoris ecclesiae, aut superioris pii operis, mobilia et suppellectilia disperdantur aut subtrahantur. Cann. 1296, 1300-1302.*
14. *An Episcopus archivum habeat ad tramitem cann. 375-378 erectum et custoditum et cum documentis et libris de quibus in cann. 470 § 3, 1010, 1047, 1107; a quo tempore documenta incipiant, et an pergamenae et incunabula habeantur; catalogine confecti sint; an aliud quoque secretum archivum, vel saltem armarium obseratum, in qua scripturae secretae custodiantur, servatis regulis cann. 379-380.*

15. *An ecclesia cathedralis, collegiatae, paroeciales, confraternitates et pia loca canonice erecta sua quoque archiva detineant, cum documentis cuicumque piae causae propriis, cum inventariis mobilium et immobilium et cum catalogo omnium documentorum; et exemplar eiusdem catalogi exhibitumne fuit Curiae episcopali, et in archivo Curiae repositum iuxta can. 383.*

13 – 15 Idem.

CAPUT III.

De fide et cultu divino.

16. *Utrum graves errores contra fidem serpent inter dioecesis fideles; vel aliqua praxis superstitiosa aut ab institutis catholicis aliena in dioecesi vigeat; an modernismi, theosophismi, spiritismi lues dioecesim infestet, et an aliqui e clero eisdem erroribus infecti sint. Quatenus huius mali fuerit, vel adhuc sit causa.*

Adsitne consilium a vigilantia, quot personis constet, et quo fructu munera sua expleat.

An professio fidei cum iuramento antimodernistico exigatur, et ab omnibus ad quos spectat fideliter praestetur iuxta can. 1406 et decretum S. Officii 22 Martii 1918.

Addendum ad prius relata, fidei firmitatem apud plurimos valde labefactatam esse subversivis conatibus hostium ecclesiae et debilitate apud pene omnes auctoritate tum ecclesiastica tum civili¹, ex quo novum regimen democraticum magis valere coepit.

17. *Utrum divinus cultus libere exerceatur; sin minus, unde obstacula proveniant: a civilibusne legibus, an ab hostilitate perversorum hominum, vel ab alia causa; quatenus ratio suppetat ad ea amovenda et num adhibeatur.*

Divinus cultus omnino libere exercetur et nulla adsunt obstacula.

18. *An ecclesiae iura circa coemeteria sarta tectaue sint et canonicae de his leges servari possint et servantur. Cann. 1205 seqq.*

Addendum ad prius relata, multoties evenire, si cui catholica deneganda est sepultura ecclesiastica propter electam cremationem corporis, ministros acatholicos advocari ut ritibus suis corpus defuncti ante cremationem honorent. Fidelibus quidem promulgatum est vetitum Ecclesiae, a Sede Apostolica speciatim expositulatum, sed sine effectum.

19. *Utrum in cultu divino, in sanctorum, sacrarum imaginum et reliquiarum veneratione; in sacramentorum administratione necnon in sacris functionibus, sive quoad ritus sive quoad linguam et cantum, leges canonicae ac liturgicae servantur. An in his, et quatenus, irreperint singulares consuetudines; sitne cura ut prudenter submoveantur, an potius tolerantur, et quatenus de causa. Can. 731 seqq.; can. 1255 seqq. Adsintne in ecclesiis picturae, statuariae aliaque a sanctitate loci aliena, vel minus consona liturgicis legibus; et quid fiat ut amoveantur. Arceanturne semper a domo Dei profani conventus et nundinae etiam ad pias causas. Can. 1178.*

Addendum ad prius relata, lucem electricam in lampade coram Ss.^{mo} et loco candelarum nunc fere ubique esse remotam, melioratis temporum conditionibus,

20. *Utrum numerus ecclesiarum in singulis oppidis vel paroeciis fidelium necessitati sufficiat. Numerus Ecclesiarum in urbe episcopali nunc augetur duabus novis ecclesiis, quarum una iam est constructa, altera mox inchoabitur.*

---

¹ Statt apud pene omnes auctoritates tum ecclesiasticam tum civilem

21. *An generatim ecclesiae munda sint, decenter ornatae et suppellectili sufficienti instructae. Adsintne egentes, squalidae, fatiscentes, et an et quid agatur ut reficiantur. Recenseantur ecclesiae, si adsint, structurae arte, picturis aut pretiosa suppellectili insignes: et dicatur num congrua de his omnibus cura adhibeatur.*
Idem. Ecclesia cathedralis nunc demum fere ad ultimum apicem quoad externa consummata est, ope „lotteriae“, quae summam sat grandem attulit.

22. *An ingressus in ecclesias, dum sacra aguntur, sit, prout debet, prorsus absolute semperque gratuitus. Can. 1181.*

Ingressus est gratuitus. Si extraordinariae sollemnitates celebrantur in majoribus ecclesiis e. g. in ecclesia cathedrali, fideles libenter offerunt gratuitam eleemosynam pro solvendis expensis extraordinariis musicae et cantorum.

23. *An ecclesiae rite custodiantur ne furtis et profanationibus obnoxiae fiant, et eae in quibus SS. Eucharistia asservatur, praesertim paroeciales, quotidie per aliquot horas fidelibus pateant iuxta can. 1266. Quomodo observentur: cann. 1267 et 1268 circa custodiam SSmi Sacramenti in uno tantum loco et altari; et circa decorem et ornamentum praecellentissimum altaris eiusdem; can. 1269 circa tabernaculi statum; can. 1271 circa lumen coram SSmo.*
Ecclesiae rite custodiuntur ita ut furta rarissime tantum accidant; item quotidie per totam diem fidelibus patent, exceptis aliquibus ecclesiis regularium et monialium, quae certis tantum horis fidelibus patent. Canones 1267, 1268, 1269 et 1271 rite observantur.

CAPUT IV.

De iis quae ad Ordinarium pertinent.

24. *Indicet Ordinarius quibus redditibus ipse qua talis fruatur, sive sint ex bonis immobilibus, ex publico foenore vel aerario, ex incertis Curiae, ex dioecesis contributione, sive ex aliis causis: et an sibi sufficientes sint; qualem domum episcopalem inhabitet, et cum quibusnam convivat: an et quale cathedraticum exigat iuxta can. 1504; an et quales alias exactiones forte imposuerit iuxta cann. 1505, 1506; utrum aliquo aere alieno sive qua Ordinarius, sive qua persona privata gravetur; et qua ratione eius extinctioni consulat.*

Episcopus fruatur redditibus ex bonis immobilibus duorum praediorum et silvarum sat ampliarum necnon ex subsidiis pecuniariis a gubernio praestitis ita ut victus et expensae summam saltem in tuto collocatae sint. Domus episcopalis est sat ampla et ad proprietatem dioeceseos pertinet. Episcopus ibidem habitat cum tribus sacerdotibus secretariis. Cathedraticum numquam in usu fuit neque aliae exactiones ecclesiis aut clericis imponuntur, cum Ordinarius aere alieno non gravetur.

25. *An episcopales aedes et bona mensae sive mobilia sive immobilia, accurato inventario confecto, curaverit iuxta praescripta cann. 1483, 1299 § 3 et 1301.*

26. *An in ultima sedis vacatione praeter Vicarium Capitularem oekonomus quoque constitutus fuerit pro mensae bonis et res bene gestae fuerint iuxta cann. 432, 433.*
25 et 26) Idem.

27. *Quomodo residentiae legi satisficiat; qua frequentia pontificalia peragat, conciones habeat et pastoralibus litteris clerum et populum instruat; quomodo caveat ut ecclesiasticae leges notae fiant, et ut ab omnibus fideliter serventur. Can. 336.*

Residentiae legi satis facio, per totum fere annum in urbe episcopali residens et commorans. Anno 1924 a die 6 Julii ad diem 3 Augusti occasione congressus eucharistici Amstelodami necnon duorum jubilaeorum in duabus dioecesibus Bavariae a mea dioecesi abfui; a die 22 Septembris ad diem 12 Octobris 1924 Romae commoratus sum et deinde per 6 hebdomadas

salutis curandae causa medicum Vindobonensem adire coactus sum. Anno 1925 a die 21 Decembris ad diem 1 Ianuarii 1926 Romae occasione Anni Sancti degi et mense Augusto et Septembri per 18 dies insimul vacantias habui; item anno 1927 per 18 dies. Hoc anno 1928 circa 4 hebdomadas Romae et in Italia commorabor. Pontificalia perago in ecclesia cathedrali festis quibusvis solemnioribus, in minus assistens in mitra et pluviali. Persaepe in dioecesis ecclesiis tum ipsius urbis episcopalis tum dioecesis pontificalia celebro. Conciones habeo in quavis visitatione canonica et praeterea quamplurimis aliis occasionibus occurrentibus. Litteras pastorales saltem semel unoquoque anno et data occasione etiam pluries publico; leges ecclesiasticae notae fiunt in folio dioecesano, quod generatim quovis mense prodit.

28. *Qua frequentia sacramentum confirmationis administret; et quomodo provideat, si ipse per se omnium necessitatibus consulere nequeat. Serventurne in huius sacramenti collatione regulae de aetate confirmandorum et de patris.*

Idem.

29. *Quot in quinquennio sive per se sive per alium ad sacros ordines promoverit. Et an servaverit leges de non promovendis:*

a) *qui necessarii non sint vel utiles iuxta can. 969;*

b) *qui saltem integrum theologiae curriculum in seminario non peregerint. Can. 972 § 1.*

An numerus ordinatorum par fuerit necessitati dioecesis. An aliquem incardinaverit, qua de causa, et num iuxta legem can. 111 seqq.

In quinquennio ultimo (1924 - 1928 incl.) 115 ad s. Presbyteratum ordinavi, qui omnes pro servitio dioeceses utiles, immo necessarii fuerunt, et integrum theologiae curriculum in Seminario peregerunt. Numerus Ordinatorum necessitati dioecesis par fuit. Nullus dioecesi incardinatus fuit.

30. *An servatae sint regulae can. 877 seqq. in concedenda facultate vel licentia sacramentales confessiones audiendi; et can. 893 seqq. circa casus reservados.*

Idem.

31. *Circa sacram praedicationem, an consuluerit ut iuxta Const. S. P. Benedicti XV et normas a S. C. Consistoriali datas die 28 Iunii 1917 omnia rite procederent; ac maxime ut servarentur praescripta can. 1340 seqq. circa licentiam concedendam et can. 1347 circa modum et argumentum concionandi. An curaverit ut votum a can. 1345 expressum de brevi aliqua homilia in omnibus missis festivis habenda sensim ad effectum ducatur.*

Idem.

32. *An et quo fructu avertere pro viribus studuerit fideles a nuptiis cum acatholicis, infidelibus, aut impiis iuxta cann. 1060, 1064, 1065, 1071.*

Addendum, juxta opinionem meam nuptias cum acatholicis, etiam post dispensationem rite concessam, maxime viam struere indifferentismo religioso.

33. *An in quinquennio totam dioecesim ipse per se, aut per alium visitaverit iuxta cann. 343-346. An praeter loca et res, libros et archiva, personas quoque clericorum visitaverit, eos singillatim audiendo, ut cognoscat quae sit uniuscuiusque vitae ratio, quae confessionis frequentia etc. An inspexerit quoque quae habentur circa legatorum adimplementum et missarum manualium satisfactionem ac stipem, et an constiterit omnia ad legis normam procedere iuxta cann. 824-844. Et si abusus aliquos hac in re detexit, referat.*

Addendum solum, in uno solo casu detectum fuisse defectum maximum in persolvendis missis manualibus, quae nunc post mortem parochi modo meliori quo fieri poterit, persolventur.

34. *Utrum et quomodo dioecesanam synodum celebraverit, et quando novissima synodus congregata fuerit. Cann. 356-362.*

Synodus dioecesana secunda celebrata est hoc anno 1928 mense augusti duobus diebus.

35. *Si sit metropolitanus aut conferentiarum episcopaliū praeses: an et quando concilium et quando conferentias convocaverit; quinam interfuerint; et quo fructu res cesserit. Cann. 283-292. Ceteri Episcopi: an concilio provinciali, et conferentiis ipsi per se, aut saltem per procuratorem, interfuerint. Can. 287.*

36. *Quomodo se habeat cum civili loci auctoritate; an episcopalis dignitas et iurisdictio sarta tecta ita semper servari potuerit, ut numquam, servilitate erga humanas potestates vel alio modo, detrimentum libertati et immunitati ecclesiae, aut dedecus statui ecclesiastico obvenerit.*

35 et 36) Idem

CAPUT V.

De Curia dioecesana.

37. *Utrum Curia dioecesana aedes proprias, sufficientes et convenientes habeat; et si non, an et quomodo huic defectui consuli queat. Exhibeatur prospectus officialium Curiae episcopalis, adiectis iudicibus synodalibus, examinadoribus, parochis consultoribus, censoribus librorum aliisque peculiaribus administris. Can. 363 seqq.*

38. *De qualitatibus et opere Vicarii generalis et aliorum praecipuorum ministrorum adumbratio aliqua fiat.*

39. *Quinam sint Curiae proventus sive ex taxis, sive ex multis pecuniariis, sive ex aliis titulis: et quomodo erogentur.*

37 – 39) Idem.

CAPUT VI.

De Seminariis

40. *Si dioecesis seminario careat, quomodo consulatur pro comparandis sacerdotibus dioecesi necessariis. An studium sit seligendi bonae spei iuvenes, e dioecesi oriundos, ad clerum indigenam creandum; quo fructu et ubinam educantur. Can. 1353.*

Non est ad rem.

41. *Si seminarium adsit, referatur enucleate:*

a) *de numero et statu eorum qui externam disciplinam regunt, qui spiritualiter alumnos dirigunt, qui docent, qui discunt;*

b) *de statu aedium et rusticationis domus;*

c) *de redditibus et oneribus, hoc est de statu activo et passivo pii instituti;*

d) *de iis quae videantur necessaria ad meliorem Seminarii statum.*

Addendum: in seminario minori anno scholastico elapso (1927 - 28) adfuerunt 320 pueri, ad statum clericalem saecularem adspirantes, et praeterea 39 pueri scholae sic dictae Seraphicae, i. e. ad statum religiosum Ordinis Min. Cappucinatorum adspirantes, cujus Superior provincialis precibus enixis me rogavit, ut hanc caritatem ei exhiberem, quum domus propria religiosa ei defuerit. - In seminario majori, quod nunc 3 cursus continet, anno scholastico elapso in fine anni 84 alumni theologi numerabantur. Utrumque Seminarium liberum est ab aere alieno. Ad

meliozem Seminarii majoris statum valde utilia viderentur tum biennium philosophicum, antecedens quadriennio theologico, tum in utroque seminario ut feriae, quae tempore Nativitatis D. N. J. CH. et tempore Paschali concedi solent, ab alumnis non domi apud suos, sed omnino in seminario degantur; sed super hoc adhuc desideratur decisio S. Congregationis de Seminariis quoad consilia communia inita in ultima conferentia Episcoporum Austriae mense Novembris 1927.

42. *Distinctumne sit seminarium in maius et minus iuxta can. 1354 § 2.*

Et si prudentia suaserit, aut dioecesis conditio exegerit, ut dumtaxat seminarium minus seu schola apostolica, uti vocant, constitueretur, dicatur ubinam maiores alumni educantur: num in seminario proprio provinciali, seu regionali, seu interdioecesano apostolica auctoritate constituto iuxta can. 1354 § 3. Et de eius statu adumbratio aliqua fiat.

43. *An servatae sint regulae: can. 1356 circa tributum seminaristicum; can. 1357 circa visitationem alumnorum et regulas internas; cann. 1358, 1360, 1361 circa directionem disciplinarem, oeconomicam et spiritualem; can. 1359 circa deputatos; can. 1363 circa alumnos admittendos et excludendos; can. 1371 circa dimittendos aut expellendos; cann. 1364-1366 circa institutionem litterariam et scientificam, praesertim philosophiae et theologiae; can. 1367 circa pietatis exercitia; can. 1369 circa spiritum ecclesiasticum fovendum et urbanitatis leges tradendas.*

42 – 43) Idem.

44. *An Ordinarius curaverit ut aliquis alumnus pietate et ingenio praestans peculiaria Urbis collegia, vel universitates sive facultates a S. Sede in Urbe vel alibi probatas adiret, ut ibidem in studiis perficeretur iuxta can. 1380.*

Unus alumnus in Collegio Germanico-Hungarico hoc anno lauream philosophiae adeptus, nunc studiis theologicis ibidem incumbit. Alius sacerdos, hoc anno ordinatus, tempore autumnii Romam mittetur et in Universitate Gregoriana triennio philosophico et studiis biblicis in Instituto Biblico operam dabit.

CAPUT VII.

De clero generatim.

45. *An clerus generatim habeat quo honeste vivere possit. An pro senibus et infirmis domus aut saltem subsidia adsint quibus adiuvari possint.*

46. *An habeatur domus propria pro spiritualibus cleri exercitiis; an etiam quo poenitentes recipiantur.*

45 – 6) Idem.

47. *Quo fructu Ordinarius curaverit ut clerici omnes ea adimpleant quae recensent: can. 125 circa sacramentalem confessionem et pietatis exercitia; can. 126 circa periodicum recessum ad spiritualia exercitia; can. 130 circa examina annualia novorum sacerdotum; cann. 131 et 448 circa conferentias cleri; can. 133 circa cohabitationem cum mulieribus; can. 134 circa communem clericorum vitam, praesertim vicariorum cooperatorum cum suo paroco, can. 476 § 5; can. 135 circa recitationem officii divini; can. 136 circa habitus ecclesiastici et tonsurae delationem; can. 811 circa vestis talaris delationem in missae celebratione; can. 137 circa fideiussiones cavendas; cann. 138-140, 142 circa abstinentiam ab omnibus quae statum ecclesiasticum dedecent, a theatris et spectaculis mundanis et a negotiorum saecularium gestione.*

Addendum solum, praescripta dioecesana circa vestes ecclesiasticas nunc melius observari; permittuntur solum vestes saltem usque ad genua productae. Circa fidejussiones, in duobus casibus detectae sunt fraudes clericorum, pecuniis piis abutentium aut ad necessitates propinquorum sublevandas aut ad usus proprios; severe moniti, abusum mox sustulerunt. Circa theatra publica, quae synodo prima omnibus et pro omni casu severe interdicta fuerunt, nunc in synodo dioecesana secunda, mense augusto hujus anni habita, a compluribus petum est, ut liceret adire theatra publica saltem in casu, quo scenae sic dictae auctorum classicorum aut alias omnino honestae exhibeantur. Objeci ego, consilio provinciali Vindobonensi, quod adhuc viget, decretum fuisse, „sacerdotibus qui facultatem Poenitentiae Sacramentum administrandi habent, aut theologiam seu religionis doctrinam docent, nec non regularibus cunctis a theatrorum publicorum spectaculis omnino abstinendum esse;” quare solum ex licentia ab Episcopo expresse danda, theatra publica adiri posse. Quam tamen licentiam concedere, etiam solum pro scenis classicis (sic dictae „operae”), difficillime aut vix aegre adduci potero; hodiernis nempe temporibus non solum attendi debent ipsae scenae quoad ea, quae repraesentant, sed simul etiam modus quo exhibentur (praesertim vestitus), insuper societates eorum, qui aut quae theatra adeunt, maxime vero admiratio populi vere fidelis, qui non est assuetus tali consuetudini noviter inducendae et ex casu theatri honesti, quod visitatur, facile concludit aut suspicatur saltem, clericos etiam theatra haud convenientia adire; denique difficillime erit statuere, quatenus sint theatra classica, quae non; quod si soli iudicio singulorum relinquatur, periculis plenum videtur; quare rogo ut mihi detur consilium vel jussio, num legem concilii provincialis mitigare vel potius immutatam sustinere debeam.

48. An et quot clericis licentiam concesserit, de qua in can. 139 § 3, operam suam praestandi in arcis seu mensis nummulariis parsimonialibus, cooperativis, ruralibus, aut similibus: an ratione communis boni, deficientibus laicis, et ob utilitatem religionis id concesserit; et num adhuc hae concessionis causae perseverent; an mensae nummulariae, in quibus clerici opus aliquod agunt, honestate personarum et principiorum tales sint, ut non dedeceat sacerdotem in iis partem habere; an in iisdem administratio ita recte geratur, ut omne absit decoctionis periculum, in quo sacerdotes convoluti maneant; et quomodo caverit de securitate huius notitiae; an denique qui hisce arcis applicati sunt a religiosa sacerdotalis vitae praxi deflexerint, et molestiam aliquam attulerint; et si ita sit, Ordinarius casus proponat et remedia suggerat.

Addendum, in uno casu parochum a me coactum fuisse, ut resignet munus quod obtinuerat, directoris societatis electricae ob nimia pericula detecta; alium parochum ob eandem causam licentiam minime ad hoc obtinuisse.

49. An clerus praestet eam quam can. 127 praescribit obedientiam et reverentiam erga Ordinarium suum, et erga Apostolicam Sedem; et si sint qui graviter deficiunt, eos Ordinarius denunciaret. Si adsit in dioecesi clerus diversi ritus et linguae, quatenus sit inter clericos caritas et quatenus Ordinario cura fuerit pro utrisque.
Idem.

50. An generatim clerus officia obsequenter suscipiat, quae Ordinarius iuxta can. 128 eis committit; an habeantur, qui quamvis viribus polleant, otiosi tamen vivere malunt; si habeantur qui Universitates laicas frequentent, an hi servaverint ac servant leges a S. C. Consistoriali ad rem statutas; et si huiusmodi adsint, eos Ordinarius indicet.
Idem. Impresbentiarum duo sacerdotes in universitate laicali studiis profanis incumbunt, seminario puerorum dioecesano destinati, leges a S. C. Consistoriali ad rem statutas observantes.

51. *An adsint sacerdotes qui in diariis et libellis periodicis scribant vel ea moderentur; et qua facultate et utilitate id peragant. Can. 1386 § 1.*
Idem. Nihil dolendum vel monendum.

52. *An adsint de clero qui cum scandalo diaria et ephemerides vel libros legant quae dedecent; qui factionibus municipalibus vel politicis indebite se immisceant; qui ad statum saecularem redacti sint, aut per nefas ad illum sponte sua sint regressi. Cann. 211-214; et quid fiat ad horum malorum remedium.*

Libri prohibiti aut diaria et ephemerides adversariorum a clericis regulariter aut sine licentia non leguntur. Factionibus municipalibus vel politicis indebite non se immiscent; unus solus sacerdos, non curam animarum activam obtinens, per aliquod tempus, praesertim occasione electionum, aperte partes adversariorum fovit, sed paulo post ab Episcopo graviter monitus et poenis ecclesiasticis minitatus, se emendavit et quiete se gerit.

Ad statum saecularem legitime redactus fuit sacerdos olim religiosus et parochus vicarius hujus dioeceseos, postea tamen poenitentia sincera commotus iterum ad statum clericalem admitti cupiens a Sancta Sede licentiam petivit, non tamen obtinuit; nihilo minus in monasterium Ordinis Cisterciensium tamquam laicus admissus, vitam vere exemplarem ibi ducit, omnibus tum laicis tum regularibus exemplum optimum praebens; quare precibus ejus enixis obsecundans, denuo indulgentiae Sanctae Sedis eum commendabo, fructum optimum pro ipso sperans.

53. *An et quo fructu aliquas ex poenis recensitis in can. 2298 Ordinarius irrogaverit, et casus graviores referat.*
Negative.

CAPUT VIII.

De Capitulis.

54. *Si desit Capitulum cathedrale, dicatur quot consultores dioecesani habeantur, et serventur circa ipsos quae cann. 424-428 statuunt.*

55. *Si adsit cathedrale Capitulum, dicatur quot dignitatibus et canonicis constet; adsintne officia canonici theologi et poenitentiarum et serventur ab ipsis quae cann. 398-401 iubent; habeantur alii beneficiati minores, et quot.*

56. *Exponatur quae sit dotatio Capituli seu beneficiatorum. In distributionum seu punctaturarum disciplina vigeantne et serventur regulae can. 395.*

57. *Si adsint canonicatus aut beneficia patronata, curaveritne Ordinarius, et quo fructu, ut patroni spiritualia suffragia loco iuris patronatus, aut saltem loco iuris praesentandi, acceptarent, iuxta can. 1451.*

58. *Adsintne statuta iuxta cann. 410 et 416.*

59. *Quot adsint canonici ad honorem; et serventur de ipsis regulae can. 406.*

60. *Sede episcopali vacante, quaenam vigeat ratio providendi dioecesis regimini; servatane fuit, ultima vacationis vice, disciplina quam cann. 429-443 praescribunt.*

61. *Dicatur aliquid de modo quo Capitulum sacras functiones peragit, quo se gerit erga suum Ordinarium, et de aliis quae ad eius bonum nomen pertinent.*

62. *Si adsint in dioecesi Capitula, praesertim insignia, vel Communiae cleri ad modum Capitulorum, Ordinarius de iis referat analoge ad ea quae pro cathedrali Capitulo sunt requisita.*

55 – 62 Idem.

CAPUT IX.

De vicariis foraneis et parochis.

63. *Referatur an Vicarii foranei adimpleant diligenter ea omnia quae can. 447 praescribit de vigilantia in ecclesiasticos viros sui ambitus seu districtus, de cura ut canonicae leges et decreta Ordinarii observentur, de aliisque; an paroecias juxta normas ab Ordinario datas visitent; et an quotannis rationem reddant Ordinario de statu sui vicariatus iuxta can. 449. Nullus „decanus” officio renuntiare coactus fuit. Idem.*

64. *An paroeciae omnes de suo proprio pastore sint provisae; et serveturne lex a can. 460 lata de uno dumtaxat pastore in unaquaque paroecia habendo, reprobata qualibet consuetudine et revocato quolibet privilegio.*

65. *An adsint paroeciae amovibiles, quot, et qua de causa. An et quot unitae Capitulis sive cathedrali, sive collegiatis, domui religiosae, aut alii morali personae: et in hoc casu utrum serventur leges de vicario curato constituendo cum libero exercitio animarum curae iuxta statuta in cann. 415, 471 et 609 § 1. Et si religiosus sit parochus, an sarta tectaue sint quae Cann. 630, 631 hac de re praescribunt.*

66. *An et quot adsint patronatui obnoxiae; an et quo fructu cura fuerit Ordinario ut patroni spiritualia suffragia loco iuris patronatus aut saltem loco iuris praesentandi acceptarent iuxta can. 1451; sin minus, an in praesentatione servatae sint leges a cann. 1457 seqq. latae, ac maxime a can. 1452 in casu electionis seu praesentationis popularis.*

67. *An provisio paroeciarum quae sunt liberae collationis fiat per concursum, et qua ratione concursus celebretur. Can. 455 seqq.*

68. *Quibus redditibus parochi vivant, an ex immobilibus, ex publico foenore vel aerario, an ex incertis stolae, et fidelium vel dioecesis contributione. An commode generatim vivant, et an adsint qui egestate laborant. An domo propria paroeciali, saltem conducta eaque sufficienti, generatim instructi sint; et si non, an studium sit et probabilitas ut ea instrui valeant.*

69. *An parochi generatim satisfaciant iis quae praescribunt: can. 463 § 4 circa gratuitum ministerium praestandum iis qui solvendo pares non sunt; can. 465 circa residentiam; can. 466 circa applicationem missae pro populo; can. 467 circa sacramentorum administrationem et animarum salutis zelum; can. 468 circa infirmorum curam; can. 469 circa vigilantiam ne errores contra fidem et vitia subrepan et circa opera caritatis, fidei et pietatis in paroecia instituenda et fovenda; can. 470 circa paroeciales libros recte conficiendos; circa exemplaria tradenda quotannis Curiae episcopali; can. 785 circa sacra olea a parochis loco decenti ac tuto custodienda.*

70. *Circa baptismum: an quaelibet ecclesia parochialis sacro fonte sit instructa iuxta can. 774, et quoties infantes sine periculo aut gravi incommodo ad paroecialem transferri nequeant, an parochus ad proximorem ecclesiam vel publicum oratorium pro sacramento ministrando ultro libenterque accedat iuxta can. 775.*

71. Circa SSmam Eucharistiam: an parochis cura sit studiumque indefessum ut, iuxta can. 863, fideles saepius et etiam quotidie pane Eucharistico reficiantur; ut iuxta can. 865 infirmi, dum plene sunt sui compotes, S. Viaticum suscipiant; ut iuxta cann. 1273, 1274 et 1275 cultus SSmi Sacramenti augeatur, excitando fideles ad quotidianam missae adsistentiam, ad visitationem serotinam peragenda, exponendo statis temporibus SSmam Eucharistiam, aliaque utilia peragendo; ut iuxta can. 854, servata quidem parentibus et confessariis debita libertate ad iudicandum de sufficienti puerorum dispositione ad primam communionem, iidem parentes ne negligant officium suum, et alii abusus ne subrepant.

72. Circa extremam unctionem: an parochis cura sit, ut hoc sacramentum ab infirmis recipiatur dum sui plene compotes sunt.

73. Circa matrimonii celebrationem: an parochis omnibus cura sit diligens observandi quae praescripta sunt in Codice lib. III, tit. VII, circa libertatem status, impedimentorum dispensationem, sacros ritus, et adnotationem matrimonii.

74. Circa catechesim: an ab omnibus parochis diligenter serventur quae praescribit can. 1330 circa peculiarem catechismum pro prima confessione et communionem et pro confirmatione puerorum; et cann. 1331-1336 de catechismo diebus festis impartiendo tum pueris tum adultis.

75. Circa evangelii explanationem: an ab omnibus lex servetur can. 1344; circa sacras conciones: an statis quibusdam temporibus sacrae conciones frequentius habeantur ad normam can. 1346, et sacrae missiones locum habeant iuxta can. 1349.

76. An vicarii cooperatores alique animarum curatores suis officiis laudabiliter fungantur iuxta can. 473 seqq.

64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 Idem.

CAPUT X.

De religiosis.

77. An Ordinarius sive per se, sive per alium, quinquennalem visitationem domorum religiosarum peregerit iuxta cann. 512, 513: et quae notabilia adnotanda habeat.

Addendum solum, pacem in monasterio monialium Carmelitarum sub praesenti priorissa imperturbatam perdurasse.

78. Utrum religiosi, sive viri, sive mulieres, vitam communem ducant; an sint qui habitent soli, vel in domibus privatis cum saecularibus, et quo iure; quae sit in utroque casu eorum fama; quaenam pro dioecesi utilitas; an catechismum tradant, si Ordinarius requisierit iuxta can. 1334; quo habitu incedant.

Religiosi sive viri sive mulieres generatim vitam communem ducunt. Clerici regulares, qui curam animarum in compluribus dioecesis parochiis gerunt, aut soli aut ad summum duo vel tres in domo parochiali degunt. In domibus privatis cum saecularibus religiosi non cohabitant, exceptis iis sororibus, quae in domibus privatis vitam quidem communem inter se agunt, sed etiam laicas familias in eadem domo cohabitantes tolerare coguntur, tum vi pacti olim in fundatione instituti caritativi initi tum praesertim hisce temporibus ob penuriam habitationum pro laicis; cautelis necessariis adhibitis, scandala aut querelae non fuerunt deplorandae. Solum in una familia nobilis fundatricis et benefactricis domus religiosae, ex tolerantia mei praedecessoris, una soror jam ex compluribus annis apud piam matronam benefactricem diu

nocturne commorabatur, ut ipsi loco ancillae serviret. Sed cum diversae oblocutiones orientur, ipsam in domum propriam religiosam redire jussi; quae cum non obtemperaret, sponte e religione egressa est et apud praefatam matronam commoratur. Sed fideles jussionem meam libentissime exceperunt necnon res familiae religiosae ullum damnum passae sunt, uti praetextatum fuit, sed e contra potius novum incrementum ceperunt.

Fama religiosorum utriusque sexus generatim est optima et aedificationem fidelibus praebet. Utilitas pro dioecesi praesertim hisce temporibus est permagna, cum religiosi, praesertim sorores, opera pietatis et caritatis summopere colant et promoveant. Pro catechismo tradendo eorum opera extra scholas non requiruntur.

Moniales et sorores omnes sine ulla exceptione habitum propriis constitutionibus praescriptum gerunt. Etiam religiosi, dum in communitate vivunt, habitum proprium deferunt; in cura animarum constituti ut religiosi quidem regulariter cognoscuntur, sed generatim clero saeculari quoad habitum se conformant.

79. Si quaestuant adsint, sive viri, sive mulieres, an canonicae praescriptiones cann. 621, 622, 624 servaverint: an aliquod inconveniens acciderit, vel aliquid sit de hac re animadvertendum.

Quoad religiosas sorores quaestuant, ultimis annis iteratis vicibus querelae ex clero mihi pervenerunt, cum plus aequo et canonicis praescriptionibus non observatis, parochias circumcursarent. Quare in folio dioecesano respectivas praescriptiones canonicas firmiter servandas denuo inculcavi.

80. Si congregatio aliqua dioecisani iuris, vel societas sive virorum sive mulierum in communi sine votis viventium habeatur, Ordinarius de ea, aut de eis, nomen dicat, finem, sodalium numerum, utilitatem, et si quae alia observanda habeat.

Non habetur.

81. Referat Ordinarius an aliquod offendiculum cum religiosis habeat in suae iurisdictionis exercitio.

Nullum habetur offendiculum.

82. Si adsint religiosi viri ordinibus sacris iam initiati, qui exclaustri, saecularizati aut dimissi a religione fuerint, referat Ordinarius quid de ipsis dicendum iuxta cann. 639, 640, 669 seqq.

Unus religiosus sacerdos ordinis S. Benedicti ex finitima dioecesi S. Hippolyti cum permissione sui Abbatis in domo privata apud cognatos commoratur, quiete vivit, scandalum non praebet, imo aliquoties in cura animarum apud finitimas parochias operam praebet.

83. De religiosis mulieribus in specie Ordinarius referat:

a) an observentur canonicae leges circa admissionem ad novitiatum, professionem, clausuram, confessarios ac bonorum temporalium administrationem iuxta cann. 512, 513, 520-527, 533-535, 547, 549, 550, 552, 600-605;

b) si quae monasteria monialium superioribus regularibus sint subiecta, an in casibus a iure statutis Ordinario subdantur iuxta cann. 500 § 2 et 615;

c) quae vitae activae sunt quibus diversis operibus se addicant, et quo fructu;

d) si sint quae infirmis in privatis domibus adsistant, aut rem domesticam in nosocomiis, Seminariis vel similibus virorum domibus gerant, an cautum sit a periculis quae in his adiunctis obversantur, et an aliquid habeatur deplorandum.

Addendum solum, unam monialem Ordinis S. Ursulae motu proprio indultum saecularizationis petisse et postquam obtinuerat et acceptaverat, initio multas molestias

movisse ut iterum in monasterium redire posset, animum addente confessario imprudenti; sed precibus ejus a S. C de Religiosis bis rejectis, nunc demum quietam se gerit.

CAPUT XI.

De populo fideli.

84. Dicatur quinam sint generatim populi mores: quaenam vita christiana privata in familiis: quaenam publica in oppidis et civitatibus: an in externis pompis et solemnitatibus magis consistat, quam in vero pietatis spiritu. Et si sint differentiae notabiles unius loci ab alio, indicentur. Quid fiat ut christiana vitae professio, si paululum defecit aut a recta via declinavit, sensim reducatur.

Populi mores, ruri adhuc potiores, in civitatibus sensim sine sensu depravantur. In causa sunt indifferentismus religiosus, factiones socialistarum, liberi-pensatores, folia antichristiana et liberalia, facilis ad voluptates aditus et prava ubique exempla. Spiritus materialisticus paulatim omnia inficit et vix ullum auxilium ex potestatibus civilibus sperandum, quarum „auctoritas” ex tempore mutatae formae regiminis potius evanuit quam crevit.

Vita privata in familiis multis vitiis laborat, non solum in civitatibus sed etiam ruri. Auctoritas parentum minus aestimatur, filii et filiae libertatem illimitatam appetunt, parentibus ipsis nimium conniventibus. Firmitas vinculi matrimonii in quamplurimis casibus laxata est ita ut divortia et separationes conjugum magis magisque augeantur; leges et potestates civiles talibus mali deplorandis aut favent aut non uti deberent obsistunt. Maxime deplorandum est vitium latius semper grassans, numerum prolis mediis artificiosis aut aliis viis sceleratis minuendi aut praecavendi ita ut jam statistica publica hunc statum deplorabilem attestata sit. Moralitas tum privata tum publica semper in pejus ruit. Usus vestium inhonestarum apud mulieres fere ubique modo scandaloso grassatur. Balnea publica persaepe utriusque sexui simul patent. Theatra publica et sic dicta Kinematographa sensum nativum honestatis et pudoris extinguunt, vitia potius celebrant, religionem haud raro ludibrio habent. Folia periodica, illustrata obscenis imaginibus et cartae magnae in viis et domibus publicis affixae („affissi”) cuivis obvio, etiam pueris et puellis, perversitates offerunt, phantasiam depravant, ad vitia et scelera incendunt. Quibus malis clerus utique omni qua potest modo totisque viribus obsistere conatur. Adhibentur media curae pastoralis tum ordinaria tum extraordinaria: sacrae missiones, exercitia spiritualia laicorum, piaee uniones, praesertim sodalitia Mariana, consociationes laicae pro diversis statibus fidelium, cura specialis pro juventute, conciones extraordinariae, propagatio diariorum et librorum christianorum.

Quoad mores vestium inhonestarum emendandos, ego ipse jam ex compluribus annis (ab 1917) omnibus viribus conor et luctor. Litteris pastoralibus palam fideles edocui et absterrui; in valvis ecclesiarum monitiones et ordinationes affigendas curavi; sororibus institutorum religiosorum, quae puellas instituunt, mandata stricta dedi; in s. Confirmationis sacramento administrando sine ullo respectu humano patinas aut confirmandas inhoneste vestitas praeterivi. Ultimo demum mense Junio litteras speciales quoad diversos abusos modernos immorales publicavi, quae vehementissimas oblocutiones, immo et ludibria et irrisiones foliorum liberalium et socialistarum mihi creaverunt ita ut etiam mendacia et detractiones diffunderentur, me per Sanctam Sedem amotum iri a sede mea episcopali. Ratio profundissima hujus luctae verosimiliter in eo posita est, quod etiam abusos et mores minus honestos apud quosdam circulos gymnasticos, qui nomine christiano gloriantur, invalescentes publice flagellavi et vituperavi, publicando principia et mandata, quae ab Episcopatu Germaniae in conferentia Fuldensi anno 1925 circa haec puncta decreta et ab Episcopis Austriae anno 1926 quoad omnia acceptata fuerunt. Valde desiderandum foret, si ab ipsa Sancta Sede circa haec argumenta, a diversis saepe diversa agitata et discussa, praesertim quoad publica mulierum exercitia gymnastica exhibenda coram adstantibus et spectantibus utriusque sexus, clarae et indubiae ordinationes et decisiones emanarent, tanto magis, quod

etiam circuli sic dicti „christiani” plus aequo „libertati morali” aut potius libertinismo indulgent. Fatendum denique, apud haud paucos christianos vitam religiosam magis aestimari ex solemnitatibus externis, minus ex spiritu interno; animarum tamen curatores pro viribus adlaborant, ut priores non ultra modum augeant, posteriorem vero confirment.

85. Qua reverentia clericos, et maxime Episcopum et S. Pontificem, populus prosequatur. Can. 119.

Clerici et Episcopus apud bonos quidem in debito honore habentur, adversarii tamen omni qua possunt ope, auctoritatem Cleri et Episcopi subvertere conantur. Praesertim folium quotidianum socialisticum, in cujus redactione etiam occupatur sacerdos catholicus, s. theologiae olim in Seminario majori Lincensi professor, sed ob inhonestos mores et spiritum aperte modernisticum a me remotus, omni qua potest occasione abutitur, ut mendaciis, calumniis et ludibriis quam abjectissimis personam et regimen Episcopi apud fideles deprimat ejusque auctoritatem subvertat. In aperto est, sectam massonicam, cujus influxum apud socialistas nemo est qui infitietur, hanc pugnam apertam contra Episcopum movere et favere.

86. Quae sit observantia: can. 1248 circa praeceptum audiendi sacrum et abstinendi ab operibus servilibus diebus festis; cann. 1252, 1254 circa abstinendam et ieiunium; can. 770 circa sollicitam baptismi collationem infantibus; can. 859 circa communionem paschalem: quot sint ex viris et ex mulieribus qui, cum sint professione catholici, nihilominus eam negligunt, facta proportione pro singulis centenibus fidelium; can. 863 circa frequentem communionem; cann. 865 et 944 circa extrema sacramenta: an sint inter eos qui catholici censentur, qui haec sacramenta differunt, negligunt aut etiam recusant: et dicatur eorum numerus, habita proportione pro centenibus; cann. 1203, 1239 seqq. circa cremationis reprobationem et funera: dicatur, servata proportione ut supra, quot ex iis qui catholici dicuntur funeribus mere civilibus seu irreligiosis sepeliantur: an id contigat ex nimietate taxarum stolae, an ex alia causa.

Praeceptum audiendi sacrum, ruri generatim bene observatur; in civitatibus permulti illud negligunt, praesertim tempore aestivo voluptatibus immodice dediti. Sic e.g. curati animarum in urbe Lincensi autumant, ad summum quintam partem incolarum catholicorum huic praecepto satisfacere.

Abstinencia ab operibus servilibus, quae tempore belli indulgeri debuit, in compluribus parochiis minus bene observatur; cui abusu tum ego ipse litteris pastoralibus obstiti tum curati animarum pro viribus obnituntur.

Abstinencia a carnibus et jejuniis novo indulto Sedis Apostolicae pro tota Austria concessio ita mitigata sunt, ut omnibus vere facilis sit observantia.

Quoad baptismum infantium, communionem paschalem et frequentem necnon sacramenta extrema eadem dicenda sunt atque in priore relatione.

Quoad primam communionem puerorum, adhuc viget usus a praedecessore meo legitime sancitus et etiam in ceteris dioecesibus Austriae fere ubique observatus, sc. pueros ducendi ad sacramenta Poenitentiae et Eucharistiae recipienda tertio anno, ex quo scholas publicas frequentare coeperunt, ita ut nono circiter aetatis anno ea recipiant. Mens tamen est, collatis consiliis cum ceteris Episcopis Austriae, prius tempus ad mentem et litteram Codicis Juris Canonici stabiliendi.

Cremationis abusus ultimis annis quam maxime increbuit, faventibus praesertim socialistis, libero-pensatoribus et liberalibus. Quare decreta ecclesiastica respectiva fidelibus gravissime inculcata sunt ipsisque valvis Ecclesiarum aperte affixa; in casu pratico denegatur sepultura ecclesiastica, nullusque casus deplorandus est, in quo clerus officio suo respective defuerit. Ut huic abusu deplorando murus quasi obstruatur, in dioecesi induxi consociationem catholicam, quae pro casu mortis et sepulturae subsidia praebet, quibus commodis adlecti jam primo anno 33.000 circiter catholici nomen associationi dederunt, inter quos etiam reperiuntur, qui prius

consociationi crematisticae „flammae” adhaeserunt. Quo fit, ut propagationi pro cadaverum crematione efficaciter apud quam plurimos obstruatur, quia consociatio praedicta praebet eadem, vel etiam majora emolumenta materialia quam associationes adversariorum. Ceterum iudicio meo abusus detestabilis cremationis cadaverum non solo vetito ecclesiastico praecaveri, sed poena excommunicationis puniri deberet, quod solum medium efficax adhuc censi poterit.

87. Circa matrimonium: an matrimonia mere civilia, concubinitus et divortia habeantur, et qua proportione; an vitia contra sanctitatem matrimonii irrepserint; quid fiat ut haec mala removeantur.

Matrimonia mere civilia raro quidem, sed saepius atque antea celebrantur, quum contra leges ecclesiae haud ita raro magistratus civilis matrimonia bigamistica permittat. Concubinitus formaliter publici quidem non adeo frequentes sunt, sed praesertim in urbibus concubinitus occulti in dies multiplicantur. Quoad matrimonia bigamistica, primo ab Episcopo fit monitio conjugum; cui si non pareant, interdictum personale e sacro suggestu in ecclesia publicatur. Sanctitas matrimonii in dies magis laeditur perversis machinationibus neo-malthusianismi et procurationis abortus, quod ultimum crimen quam latissime tum in urbibus tum etiam ruri ingravescere pergit. Unicum fere remedium adhiberi potest in confessionibus et concionibus sacris.

88. Ubi catholici cum acatholicis mixti sunt, et mixta matrimonia habentur, dicatur numerus horum matrimoniorum tum absolutus tum relativus ad matrimonia non mixta: quaenam exinde detrimenta religioni proveniant: an serventur ab his contrahentibus clausulae can. 1061.

Tabella sequens exhibet numerum matrimoniorum mixtorum, quae annis 1923 - incl. 1927 in locis, ubi catholici cum acatholicis mixti sunt, celebrata fuerunt.

Parochia	Matrimonia mere catholica	Matr. mixta debitis cautionibus praestitits	Matr. coram ministro acatholico
Linz	4948	69	28
Wels	664	14	13
Ried	348	2	2
Eferding	188	2	1
Goisern	41	8	32
Hallstatt	78	4	14
Gosau	5	0	1
Bad Ischl	238	7	4
Maria Scharten	24	1	0

Detrimenta ex matrimoniis mixtis religioni provenientia sunt potissimum indifferentismus circa religionem, apostasiae non raro subsecutae, liberorum educatio aut indifferens aut haereticalis. Praescripta Can. 1061 a contrahentibus semper sine ulla exceptione exiguntur. Meo iudicio matrimonia mixta majus malum sunt quam si omnino prohiberentur.

89. De christiana educatione proles: quomodo generatim parentes et qui loco parentum sunt, in sinu familiae satisfaciant gravissimae huic obligationi, de qua cann. 1113 et 1372: et quae cura sit ne ab hoc officio fideles deficiant.

Addendum ad priorem relationem, ultimis litteris pastoralibus totius Episcopatus Austriae fidelibus annuntiatam esse novam formam specialis curae erga juventutem sc. ut in quavis parochia statueretur organizatio qua ab omnibus catholicis contributio duorum „g” Monetae Austriacae, per singulas hebdomadas procuraretur. Haec organizatio nuperrime in dioecesi introducta spem magnam affert fore, ut conatus adversariorum circa juventutem magna ex parte elidantur, introducendo asyla pro juventute aliasque praecautiones contra pericula quae juventuti ubique patent et latent.

90. *De scholis: an in publicis scholis, praesertim elementaribus, servetur praescriptum can. 1373 de institutione religiosa puerorum. Et si non, qualibet de causa; an cura sit fidelibus et clero instituendi pro catholicis pueris scholas confessionales, eosque avertendi a scholis acatholicis, neutris, mixtis, iuxta can. 1374.*

Idem.

91. *De conditione et statu scholarum confessionalium, praesertim elementarium, enucleate referatur: quomodo sustententur, a quot alumnis frequententur, qualique profectu. Et si scholae confessionales institui non potuerint, indicetur causa: et dicatur, an per varia opera post-scholastica, hoc est oratoria festiva, Congregationes Marianas, scholas catechisticas, aliisve modis, cautum pro viribus sit praeservationi puerorum et puellarum.*

Addendum, scholas confessionales privatas ope congregationum religiosarum ultimis annis complures introductas esse.

92. *De religiosis et piis laicorum associationibus; an adsint in dioecesi tertii Ordines saeculares, et confraternitates, illae praesertim Ssmi Sacramenti et Christianae doctrinae, aliaeque piaae uniones potissimum pro iuvenibus: quo numero et quo religionis profectu.*

93. *An hae associationes servent omnes praescripta: can. 690 de subiectione erga Ordinarium; can. 691 de administrationis modo.*

94. *An adsint inter catholicos associationes illae, quae sociales vocantur, agricolarum, operariorum, mulierum in hunc vel alium caritativum finem, vel mutuuum subsidium; an asyla pro infantibus, patronatus pro iuvenibus, pro emigrantibus etc., circuli pro iuventute, laboratoria pro artificibus, vel pro puellis etc.: quo spiritu agantur: an directioni et moderationi Ordinarii et Apostolicae Sedis dociliter subsint: quaenam beneficia sive moralia sive temporalia praestent.*

95. *An cura sit ut qui hisce associationibus sive religiosis et piis, sive socialibus adscripti sunt, in fidei doctrina instituantur et christianam vitam ducant.*

92) – 95) Idem.

96. *An et qua diffusionem ephemerides vel diaria obscoena, irreligiosa, modernistica vel liberalia dioecesim pervadant: an libri quoque huius generis diffusi sint; quid fiat ad tantum malum coercendum et quo fructu.*

Addendum, ephemerides et diaria obscoena hisce ultimis annis tum aperte tum saepius occulte propagari; leges et vetita civilia aut desunt aut vix efficaciter adhibentur.

97. *An massonicae sectae addicti, vel etiam massonicae tabernae in dioecesi habeantur: quanta et quali activitate operam adversus religionem moliantur; quid fiat ad occurrendum huic malo.*

Addendum, associationem quasi massonicam „Flammae” pro crematione cadaverum pugnantem, hisce ultimis annis latius propagatam fuisse multosque asseclas numerare.

98. *An socialismi societates habeantur: quot numero, quanti momenti et quali religionis noxa: et quid fiat ad hanc avertendam.*

Idem. Addendum solum, partes socialisticas plane sub influxu sectae Massonicae bellum infensissimum contra religionem, ecclesiam, clerum, contra omnia demum, quae Deum sapiunt, movere multumque timendum esse, ne, quando forsitan potestatem politicam plane arripere ipsis contigerit, separationem Rei-publicae et Ecclesiae, quam appetunt, in rem deducant omnique modo religionem evertere conentur.

99. *Utrum in exercitio iurium politicorum et civilium fideles catholici religionis bono et ecclesiae libertati pro viribus consulant.*

Quoad exercitium iurium politicorum et civilium sane dolendum, haud paucos catholicos in ultimis electionibus politicis officio suo defuisse, ita ut adversarii majorem animum conceperint, paulatim etiam ruri influxum socialisticum auxerint totisque viribus dominari cupiant.

CAPUT XII.

Judicium syntheticum Ordinarii circa dioecesis statum.

100. *Denique Ordinarius, omnibus in universum complexis, dicat, praesertim in prima sua relatione, quid actu sentiat de materiali et morali conditione dioecesis, quae spes melioris status affulgeat, quaenam maiora discrimina immineant.*

In sequentibus vero relationibus addat, quomodo et quo fructu ad effectum perduxerit monita et mandata, si quae S. Congregatio in sua responsione ad praecedentem relationem significaverit: et utrum progressus, regressus, an potius idem ferme persistens status in rebus fidei et morum haberi videatur in dioecesi: et quaenam de eo censeantur causae.

Si in ultima „Relatione Status” spes foveri potuit emendationis rerum et profectus religiosi, nunc potius res in contrarium versae sunt. Vita religiosa practica paulatim enervatur, honestas morum celeritate sat dolenda dilabitur, influxus ecclesiae magis magisque eliditur.

Profundissima ratio est destructio auctoritatis in primis civilis ex tempore mutatae formae regiminis, quae deinde sensim sine sensu etiam in vitam ecclesiasticam tum publicam tum privatam transiit. Ex parte cleri nulla adest culpa, immo omnes laborant sicuti boni milites Christi, sed Spiritus publicus et mundanus tum monitiones et instantes preces Episcopi tum labores et sacrificia cleri maxima ex parte evacuat.

Solum licet sperare contra spem, ut Dominus in sua misericordia aperiat oculos caecorum et auferat velamen a cordibus eorum!

Lincii (Austria)
die 18. Septembris 1928

+ Joannes Maria
Episcopus Linciensis